

Підсумки за матеріалами загальнообласного онлайн дослідження:
**«ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПАТРІОТИЗМУ» У РОЗУМІННІ
СУЧАСНОГО КОРИСТУВАЧА БІБЛІОТЕКИ»**

Підготувала і провела:

завідуюча сектором соціологічних
досліджень та розвитку РТЦ
Поліщук Н. П.

План проведення дослідження.

1. Вивчення даної проблеми та вибір найбільш оптимального виду дослідження.
2. Складання програми дослідження.
3. Складання програми обробки результатів дослідження.
4. Збір інформації.
5. Опрацювання одержаної інформації.
6. Розробка висновків та пропозицій (рекомендацій) за результатами соціологічного дослідження.
7. Складання підсумкового документа про соціологічне дослідження.

Дослідження проводилось у три етапи:

- 1) Підготовчий (4 – 15 вересня):
 - вивчення проблеми;
 - складання та затвердження плану дослідження;
 - розробка та затвердження програми дослідження;
 - складання програми обробки даних.
- 2) Збирання та обробка інформації (18 вересня – 27 жовтня):
 - збирання інформації методом анкетування;
 - підготовка зібраних даних до обробки;
 - опрацювання одержаної інформації.
- 3) Аналіз та інтерпретація даних (30 жовтня – 30 листопада):
 - аналіз записів дослідження;
 - розробка висновків та пропозицій (рекомендацій) за результатами соціологічного дослідження;
 - складання підсумкового документа про соціологічне дослідження.

Програма дослідження:

Метою дослідження стало: отримання інформації щодо розуміння користувачами бібліотек поняття «патріотизму» та визначення факторів, що впливають на рівень патріотизму серед користувачів бібліотек області.

Завдання дослідження:

- вивчити думку респондентів щодо розуміння поняття «патріотизму»;
- вивчити думку респондентів щодо сучасників - патріотів України;
- виявити рівень обізнаності респондентів щодо історії виникнення та значення національної символіки України;
- виявити думку респондентів щодо почуттів, які вони переживають та те, чим вони пишаються у відношенні до України;
- визначити рівень впливу бібліотеки на розвиток патріотизму серед українців;
- визначити кроки бібліотеки для розвитку патріотизму серед українців;
- визначити найбільш сприятливі форми виховання у формуванні патріотизму.

Об'єктом дослідження стали користувачі і бібліотечні працівники бібліотек Хмельниччини.

Предметом дослідження стали роль і місце бібліотек у формуванні патріотичних почуттів серед користувачів, їх потреби та проблеми.

Методика дослідження.

Вирішення поставлених завдань вимагало застосування методу онлайн-анкетування. Для реалізації дослідження була розроблена анкета в програмі **Google form** (дод. № 1).

Бази дослідження.

В дослідженні взяли участь користувачі бібліотек Хмельниччини.

Аналіз одержаних результатів онлайн-опитування.

Дослідження було проведене за допомогою програми **Google form** у інтернет середовищі, в якому взяли участь **352** респонденти. Слід зазначити, що на деякі запитання респонденти давали по кілька відповідей. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь.

Розподіл респондентів за професією:

- працівники галузі культури – **104 (29,5 %)** респонденти;
- учнівська молодь – **95 (27 %)**;
- працівники освіти (педагоги, вихователі) – **36 (10,2 %)**;
- працівники сфери послуг – **22 (6,3 %)**;
- пенсіонери – **18 (5,1 %)**;
- безробітні – **18 (5,1 %)**;
- сфера економіки – **10 (2,8 %)**;
- медичні працівники – **7 (2 %)**;
- підприємці – **6 (1,7 %)**;
- працівники соціальної сфери – **6 (1,7 %)**;
- державні службовці – **5 (1,4 %)**;
- працівники сфери сільського господарства – **5 (1,4 %)**;
- сфера автотранспорту – **4 (1,1 %)**;
- працівники сфери легкої промисловості – **4 (1,1 %)**;
- сфера будівництва – **2 (0,6 %)**;
- працівники сфери юриспруденції – **2 (0,6 %)**;
- військові – **2 (0,6 %)**.
- інші сфери – **6 (1,7 %)**.

Розподіл респондентів за віком:

- до 15 років – **29 (8,2 %)**;
- 15-20 років – **61 (17,3 %)**;
- 20-30 років – **55 (15,6 %)**;
- 30-40 років – **68 (19,3 %)**;
- 40-50 років – **74 (21 %)**;
- 50-60 років – **49 (14 %)**;
- за 60 років – **16 (4,5 %)**.

Мал. № 1. Діаграма: «Розподіл респондентів за віком».

Розподіл респондентів за освітою:

- вища - **119 (33,8 %)**;
- середня спеціальна – **91 (25,8 %)**;
- середня – **81 (23 %)**;

- базова вища – **43** (12,2 %);

15 (4,3 %) респондентів ще навчаються у школі, **3** (0,9 %) навчаються у ВУЗі.

Мал. № 2. Діаграма: «Розподіл респондентів за освітою».

На запитання: «Що таке, на Вашу думку, патріотизм?» респонденти вказали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь).

- любов до батьківщини – **190** (54 %) респондентів;
- гордість за свою країну та її досягнення – **151** (42,9 %);
- бажання жити і працювати на благо країни – **92** (26,1 %);
- готовність захищати батьківщину – **78** (22,2 %).

3 (0,9 %) респонденти вказали інший варіант. А саме:

- «повага до культурної спадщини, звичаїв та традицій народу»;
- «працювати, щоб були чистими вулиці, гарними та людними села»;
- «бажання жити і працювати на благо країни, яка захищає українців по закону».

На запитання: «Чи вважаєте Ви себе патріотом своєї країни?» респонденти вказали:

- так, безсумнівно – **174** (49,3 %) респонденти;
- скоріше так – **139** (39,5 %);
- скоріше ні – **12** (3,4 %);
- ні – **2** (0,6 %);
- важко відповісти – **25** (7,1 %).

Мал. № 3. Діаграма: «Думка респондентів щодо свого патріотизму».

На запитання: «Кого з сучасників Ви б назвали справжнім патріотом України?» (вказіть конкретно особистість), респонденти відповіли:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь).

- ✚ учасників АТО – **304** (86,4 %) респонденти;

1 (0,3 %) респондент вважає, що лише ті учасники АТО, які загинули в перші місяці початку війни;

✚ Серед інших відповідей, респонденти вказали, що вважають патріотами:

- **Ліну Костенко** (українська письменниця, поетеса-шістдесятниця) – **3 (0,9 %)**;
- **Святослава Вакарчука** (український музикант, вокаліст, лідер рок-гурту «Океан Ельзи», композитор, громадський діяч, заслужений артист України, народний депутат України 6-го скликання, кандидат фізико-математичних наук) – **3 (0,9 %)**;
- **Оксану Радущинську** (українська журналістка, поетеса, письменниця теле та радіоведуча) – **2 (0,6 %)**;
- **Світлану Талан** (українська письменниця, авторка кількох романів) – **1 (0,3 %)**;
- **Олександра Цисара** (український військовослужбовець, капітан (помертно) Збройних сил України. Загинув під час російсько-української війни) – **1 (0,3 %)**;
- **Станіслава Кульчицького** (доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії України 20-30-х рр. ХХ ст. Інституту історії України Національної академії наук України. Автор численних досліджень з історії України ХІХ—ХХ століть) – **1 (0,3 %)**;
- **Василя Стуса** (український поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник, найактивніший представник українського культурного руху шістдесятників. Лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка, Герой України) – **1 (0,3 %)**;
- **В'ячеслава Чорновола** (український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР. Провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х — 90-х років, Герой України. Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Ніколаса Томаліна) – **1 (0,3 %)**;
- **Михайла Грушевського** (український історик, громадський та політичний діяч) – **1 (0,3 %)**;
- **Василя Симоненка** (український поет і журналіст, шістдесятник) – **1 (0,3 %)**;
- **Олександра Довженка** (український радянський письменник, кінорежисер, кінодраматург, художник, класик світового кінематографу) – **1 (0,3 %)**;
- **Богдана Хмельницького** (український військовий, політичний та державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, очільник Гетьманату) – **1 (0,3 %)**.

✚ **17 (4,8 %)** респондентів вважають патріотами простий український народ, всіх хто живе і працює в Україні, любить і захищає її, робить все заради її блага.

✚ **7 (2 %)** респондентів вважають патріотами Героїв небесної сотні. Зокрема **1 (0,3 %)** респондент назвав Сергія Нігояна (учасник і один із бійців 3-ї сотні Самооборони Майдану, вбитий під час протистояння на вулиці Грушевського в Києві. Громадянин України вірменського походження. Герой України).

✚ **2 (0,6 %)** респонденти вважають патріотами волонтерів.

✚ **1 (0,3 %)** респондент патріотами вважає свідомих людей, котрим дійсно небайдужа доля українського народу та, незважаючи на різного роду пропаганду, мають власну думку і чітко розуміють істину і готові діяти в інтересах саме народу.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вказав, що на сьогоднішній день патріотів не залишилось, лише заробітчани.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вважає патріотами священників, але не всіх.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вважає патріотами борців за волю України.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вважає патріотами приватних підприємців.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вважає патріотами спортсменів.

✚ **1 (0,3 %)** респондент вважає патріотами депутатів.

Важко відповісти на запитання **2 (0,6%)** респондентам.

На запитання: «Чи знаєте Ви історію виникнення та значення національної символіки України?» респонденти вказали:

- історію виникнення і значення знають – **215 (61%)** респондентів;

- лише значення – **69 (19,6 %)**;

- лише історію виникнення – **45 (12,8 %)**;
- не знаю взагалі – **18 (5,1 %)**;
- 3 (0,9 %)** респонденти вказали інший варіант. А саме:
 - «звичайно знаю»;
 - «обов'язково потрібно вивчити історію виникнення та значення»;
 - «надіюсь, що знаю правильно. Хочеться змінити слова тексту гімну України «Ще не вмерла Україна» - звучить пророче, краще змінити на «Хай процвітає Україна»».
- Не відповіли на запитання **2 (0,6 %)** респонденти.

Мал. № 4. Діаграма: «Динаміка знань респондентами історії виникнення та значення національної символіки України».

На запитання: «Які почуття Ви переживаєте у відношенні до України?»

респонденти вказали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожную відповідь)

- почуття надії – переважають у **209 (59,4 %)** респондентів;
- любові – **155 (44 %)**;
- почуття гордості – **145 (41,2 %)**;
- поваги – **119 (33,8 %)**;
- розчарування – **60 (17 %)**;
- довіри – **53 (15,1 %)**;
- недовіри – **20 (5,7 %)**;
- антипатії – **5 (1,4 %)**;

2 (0,6 %) респонденти вказали інший варіант. А саме:

- «болі» – **1 (0,3 %)**;
- «скорботи» – **1 (0,3 %)**;

Не відповіли на запитання **2 (0,6 %)** респонденти.

На запитання: «Як громадянин України, Ви пишаєтесь...?» респонденти вказали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожную відповідь)

- минулим країни, вказали – **169 (48 %)** респондентів;
- духовністю народу – **161 (45,7 %)**;
- культурою країни – **102 (29 %)**;
- спортивними досягненнями – **91 (25,9 %)**;
- мистецтвом – **84 (23,9 %)**;
- армією – **77 (21,9 %)**;
- науковими і технічними досягненнями – **50 (14,2 %)**;
- системою освіти – **19 (5,4 %)**;
- захистом прав і свобод громадян – **16 (4,5 %)**;
- системою соціального забезпечення – **12 (3,4 %)**;
- зовнішньою політикою – **10 (2,8 %)**;
- економічним розвитком країни – **4 (1,1 %)**;

- внутрішньою політикою – **3 (0,9 %)**.

4 (1,1 %) респонденти вказали інший варіант. А саме:

- «в нас немає чим пишатись»;
- «не знаю чим можна пишатись»;
- «свідомими громадянами країни»;
- «природою».

На запитання: «Які проблеми, на Ваш погляд, сьогодні найбільш гостро стоять перед молоддю?» респонденти вказали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь)

- безробіття – **193 (54,8 %)** респонденти;
- алкоголізм – **149 (42,3 %)**;
- відсутність підтримки від держави – **133 (37,8 %)**;
- наркоманія – **130 (36,9 %)**;
- куріння – **125 (35,5 %)**;
- проблеми зі здоров'ям – **107 (30,4 %)**;
- злочинність – **106 (30,1 %)**;
- морально-етична деградація суспільства – **104 (29,5 %)**;
- корупція – **98 (27,8 %)**;
- брак матеріальних ресурсів – **77 (21,9 %)**;
- економічна ситуація в країні – **76 (21,6 %)**;
- недоступність освіти – **37 (10,5 %)**;
- відсутність взаєморозуміння з батьками – **27 (7,7 %)**;
- обмежені можливості дозвілля – **16 (4,5 %)**;

Серед інших була **1 (0,3 %)** відповідь «все підходить».

Не відповіли на запитання **2 (0,6 %)** респонденти.

На запитання: «На Вашу думку, наскільки ситуація в країні може вплинути на реалізацію Ваших життєвих планів?» респонденти вказали:

- буде мати значний вплив – **136 (38,6 %)** респондентів;
- важко відповісти – **73 (20,7 %)**;
- повністю вплине – **59 (16,8 %)**;
- може вплинути, але вкрай незначно – **58 (16,5 %)**;
- ніяк не вплине – **26 (7,4 %)**.

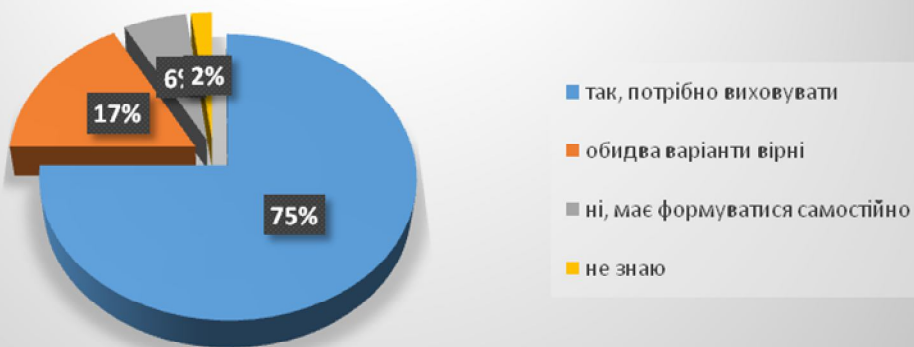

Мал. № 5. Діаграма: «Динаміка думки респондентів, щодо впливу ситуації в країні на реалізацію життєвих планів».

На запитання: «Як Ви гадаєте, чи потрібно виховувати патріотизм у молоді?» респонденти вказали:

- так, потрібно виховувати – **264 (75 %)** респонденти;
- обидва варіанти вірні – **60 (17 %)**;
- ні, має формуватися самостійно – **21 (6 %)**;
- не знаю – **7 (2 %)**.

Думка респондентів щодо необхідності виховання патріотизму у молоді

Мал. № 6. Діаграма: «Динаміка думки респондентів щодо необхідності виховання патріотизму у молоді».

На запитання: «Як Ви гадаєте, бібліотека впливає на розвиток патріотизму серед українців?» респонденти вказали:

- так – **332 (94,3 %)** респонденти;
- ні – **13 (3,7 %)**;
 - 4 (1,1 %)** респонденти вказали варіант «частково»;
 - 3 (0,9 %)** респонденти вказали інший варіант. А саме:
 - «Впливає. Але молода людина має бачити відношення держави до людей. Рости у повазі. Тоді і патріотизм буде».
 - «В деякій мірі впливає».
 - «Незначною мірою, це повинно виховуватись самостійно».

Думка респондентів щодо впливу бібліотеки на розвиток патріотизму серед молоді

Мал. №7. Діаграма: «Динаміка думки респондентів щодо впливу бібліотеки на розвиток патріотизму серед молоді».

На запитання: «Які кроки, на Вашу думку, може зробити бібліотека для розвитку цього напрямку?» респонденти вказали:

(респонденти давали по кілька відповідей на запитання. Тому підрахунок відсотків вівся у відношенні від 100 % на кожну відповідь).

- урізноманітнити проведення патріотичних заходів, надавати заходам національного колориту, більше розповідати про культуру України, відомих сучасних митців – **205 (58,2 %)**;
- мати відповідної тематики книги, дитячі книги-розмальовки, ігри, фільми – **142 (40,3 %)**;
- проводити більше цікавих, креативних проєктів, програм, конкурсів, акцій, краще їх рекламувати – **156 (44,3 %)**;
- проводити зустрічі молоді із захисниками України різних поколінь – **114 (32,4 %)**;

- розповсюджувати більше інформації про історичну літературу, книги про події на Сході – **82 (23,3 %)**;
- запрошувати на заходи видатних земляків (художників, письменників, поетів, спортсменів, винахідників тощо) – **55 (15,6 %)**;
- цікаво рекламувати продукцію українських видавництв – **50 (14,2 %)**;
- організовувати виїзні заходи для військових разом з волонтерами і молоддю – **27 (7,7 %)**;
- важко відповісти – **20 (5,7 %)**;

Серед інших була **1 (0,3 %)** відповідь *«проводити в школах уроки бібліотечного читання, щоб прививати любов до книги і розвивати дітей»*.

На запитання: «Які форми виховання будуть більш сприятливі у формуванні патріотизму?» респонденти вказали такі напрямки:

- зустрічі з цікавими людьми, учасниками АТО, з Героями України – **51 (14,5 %)** відповідь;
- проведення цікавих соціокультурних патріотичних заходів – **45 (12,8 %)**;
- проведення бесід, дискусій, діалогів на тему патріотизму – **24 (6,8 %)**;
- проводити огляди літератури, презентації книг, усні журнали – **19 (5,4 %)**;
- організовувати книжкові виставки – **9 (2,5 %)**;
- організовувати читання книг по темі у бібліотеках – **8 (2,3 %)**;
- перегляди відеофільмів з даної тематики – **5 (1,4 %)**;
- організовувати екскурсії до музеїв – **4 (1,1 %)**;
- проводити уроки мужності, патріотизму – **4 (1,1 %)**;
- проводити обговорення книг – **3 (0,9 %)**;
- акції, конкурси, квести – **3 (0,9 %)**;
- проводити історичні години – **2 (0,6 %)**;
- проводити більше цікавих, креативних проектів – **1 (0,3 %)**;
- організовувати патріотичні клуби за інтересами при бібліотеках – **1 (0,3 %)**;
- проводити тематичні заняття – **1 (0,3 %)**;
- залучати користувачів до участі у заходах, волонтерська допомога – **1 (0,3 %)**;
- придбати більше літератури про події на Сході – **1 (0,3 %)**;

Деякі респонденти вказали інший, досить цікавий варіант. А саме:

- «Особистим прикладом прививати патріотизм»* - **7 (1,9 %)**;
- «Духовне виховання фізичне виховання»* – **3 (0,9 %)**;
- «Самовиховання»* – **2 (0,6 %)**;
- «Патріотизм, на мою думку, не має нав'язуватись ні в яких формах»* - **1 (0,3 %)**.

4 (1,1 %) респонденти вказали, що затрудняються дати відповідь на дане запитання.

153 (43,4 %) респонденти взагалі не відповіли на запитання.

Висновок.

У дослідженні взяли участь **352** респонденти (*користувачів бібліотек області*). **29,5 %** респондентів – це працівники культури, **27 %** – учнівська молодь, **10,2 %** – працівники освіти (педагоги, вихователі). **33,3 %** респондентів мають різні професії.

21 % опитаних віком від 40 до 50 років, **19,3 %** – від 30 до 40 років, **17,3 %** - від 15 до 20 років, **15,6 %** - від 20 до 30 років, **14 %** - від 50 до 60 років, **8,2 %** респондентів віком до 15 років та **4,5 %** - віком за 60 років.

33,8 % респондентів мають вищу освіту, **25,8 %** - середню спеціальну, **23 %** - середню, **12,2 %** - базову вищу освіту. Ще **4,3 %** навчаються, на даний момент, у школі та **0,9 %** навчаються у вищому навчальному закладі.

54 % респондентів вважають, що любов до батьківщини це і є патріотизм. **42,9 %** вважають, що це гордість за свою країну та її досягнення, **26,1 %** - бажання жити і працювати на благо країни, **22,2 %** вважають патріотизмом готовність захищати батьківщину.

88,8 % вказали, що вважають себе патріотами своєї країни, 4 % не вважають себе патріотами країни. 7,1 % не змогли відповісти.

86,4 % опитаних респондентів вважають справжніми патріотами учасників АТО. Серед інших відповідей респонденти до патріотів віднесли: Ліну Костенко, Святослава Вакарчука, Оксану Радушинську, Світлану Талан, Олександра Цисара, Станіслава Кульчицького, Василя Стуса, В'ячеслава Чорновола, Михайла Грушевського, Василя Симоненка, Олександра Довженка і Богдана Хмельницького, Сергія Нігояна.

61 % усіх опитаних респондентів знають історію виникнення і значення національної символіки України, 19,6 % знають лише значення символіки, 12,8 % - лише історію виникнення.

5,1 % респондентів не знають взагалі ні історії виникнення, ні значення. На ці категорії користувачів потрібно звернути увагу при плануванні роботи з національно патріотичного виховання у бібліотеках.

Найбільший відсоток респондентів (від 40 % до 60%) відчувають у відношенні до України почуття надії, любові, гордості і поваги, але є й такі, що відчувають розчарування, недовіру і антипатію (від 1 % до 17 %).

Більше 40% респондентів пишаються минулим України, духовністю народу. Більше 20 % пишаються культурою країни, спортивними досягненнями, мистецтвом та армією України. Інші респонденти вказали, що пишаються науковими і технічними досягненнями, системою освіти, захистом прав і свобод громадян, системою соціального забезпечення, зовнішньою політикою, економічним розвитком та внутрішньою політикою країни.

Найбільш гострою проблемою, яка сьогодні стоїть перед молоддю, на думку 54,8 % усіх опитаних респондентів, є безробіття. На другому місці – алкоголізм (42,3 % від усіх опитуваних), відсутність підтримки від держави (37,8 %) . Серед інших проблем найбільше відсотків набрали: наркоманія, куріння, проблеми зі здоров'ям, злочинність, морально етична деградація суспільства, корупція, брак матеріальних ресурсів, економічна ситуація в країні. Дивлячись на всі ці проблеми 38,6 % респондентів вважають, що ситуація в країні може вплинути на реалізацію їх життєвих планів, а 16,8 % повністю впевнені в цьому. Тому з огляду на ці всі питання 75 % респондентів вважають, що патріотизм у молоді обов'язково потрібно виховувати.

94,3 % респондентів вважають, що саме бібліотека впливає на розвиток патріотизму. Тому серед кроків, які вони пропонують для розвитку патріотизму бібліотекою, є наступне: проведення різноманітних патріотичних заходів, надання їм національного колориту, більше розповідати про культуру України, відомих сучасних митців. Найбільш сприятливими формами у вихованні патріотизму респонденти назвали цікаві зустрічі з учасниками АТО, Героями України під час проведення соціокультурних заходів. 50 % респондентів не змогли відповісти на дане запитання, це найбільший відсоток серед усіх запитань, що залишилися без відповіді респондентів, що свідчить про погане інформування бібліотекою користувачів щодо заходів, які проводяться бібліотеками з національно-патріотичного виховання, або просто не розуміння поставленого запитання.

Рекомендації для працівників бібліотек:

Враховуючи нові суспільно-політичні реалії в Україні після Революції гідності, обставини, пов'язані з російською агресією усе більшої актуальності набуває виховання у користувачів бібліотек почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо.

Важливо, щоб кожна публічна бібліотека стала в громаді осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну, як суверену, незалежну, демократичну, правову державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Зусилля працівників бібліотек мають бути спрямовані на:

• проведення соціокультурних заходів з національно-патріотичного виховання:

- урізноманітнити проведення патріотичних заходів у бібліотеках, надавати заходам національного колориту, більше розповідати про культуру України, відомих сучасних митців;

- проводити зустрічі молоді із захисниками України різних поколінь;

- запрошувати на заходи видатних земляків (художників, письменників, поетів, спортсменів, винахідників тощо) для розширення кругозору користувачів;

- постійно проводити соціокультурні заходи на тему: «Виникнення та значення національної символіки України»;

• **виховання поваги та любові до державної мови, володіння українською мовою та використання її у повсякденному спілкуванні з користувачами:**

- укомплектувати фонди бібліотек відповідною тематикою книг, зокрема різними дитячими книгами-розмальовками, іграми, фільмами;

- збільшити фонди бібліотек історичною літературою, книгами про події на Сході;

- використовувати у своїй діяльності форми і методи, сприятливі для формування відчуття патріотизму у користувачів;

- проводити огляди літератури, презентації книг, усні журнали і т.д.;

- організовувати перегляди відеофільмів;

- проводити акції, конкурси, квести;

- організувати патріотичні клуби за інтересами;

- залучати користувачів до участі у заходах, сприяти волонтерству;

• **брати участь у креативних проектах, програмах, конкурсах, акціях і залучати до них користувачів бібліотек.**

Анкета.

Сектор соціологічних досліджень та розвитку РТЦ Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки проводить опитування серед користувачів бібліотек області, щодо розуміння ними поняття «патріотизму» на тему «*Визначення поняття «патріотизму» у розумінні сучасного користувача бібліотеки*». Дайте будь-ласка відповіді на наступні запитання.

1. Що таке, на Вашу думку, патріотизм? (можна обрати декілька варіантів):

- любов до Батьківщини;
- гордість за свою країну та її досягнення;
- готовність захищати Батьківщину;
- бажання жити і працювати на благо країни;

Інше: _____

2. Чи вважаєте Ви себе патріотом своєї країни?

- так, безсумнівно;
- скоріше так;
- скоріше ні;
- ні;
- важко відповісти.

3. Кого із сучасників Ви б назвали справжнім патріотом України? (вказіть конкретно особистість):

- учасників АТО;

Інше: _____

4. Чи знаєте Ви історію виникнення та значення національної символіки України?

- лише історію виникнення;
- лише значення;
- історію виникнення і значення;
- не знаю взагалі;

Інше: _____

5. Які почуття Ви переживаєте у відношенні до України? (можна обрати декілька варіантів):

- гордості;
- поваги;
- надії;
- любові;
- довіри;
- недовіри;
- антипатії;
- розчарування;

Інше: _____

6. Як громадянин України Ви пишастесь... (можна обрати декілька варіантів):

- минулим країни;
- мистецтвом;
- спортивними досягненнями;
- культурою країни;
- науковими і технічними досягненнями;
- духовністю народу;
- системою освіти;
- зовнішньою політикою;

- внутрішньою політикою;
- економічним розвитком країни;
- армією;
- захистом прав і свобод громадян;
- системою соціального забезпечення;

Інше: _____

7. Які проблеми, на Ваш погляд, сьогодні найбільш гостро стоять перед молоддю?

(можна обрати декілька варіантів):

- куріння;
- алкоголізм;
- наркоманія;
- проблеми зі здоров'ям;
- морально-етична деградація суспільства;
- злочинність;
- безробіття;
- брак матеріальних ресурсів;
- відсутність підтримки від держави;
- корупція;
- недоступність освіти;
- економічна ситуація в країні;
- обмежені можливості дозвілля;
- відсутність взаєморозуміння з батьками;

Інше: _____

8. На Вашу думку, наскільки ситуація в країні може вплинути на реалізацію Ваших життєвих планів?

- ніяк не вплине;
- може вплинути, але вкрай незначно;
- буде мати значний вплив;
- повністю вплине;
- важко відповісти;

Інше: _____

9. Як Ви гадаєте, чи потрібно виховувати патріотизм у молоді?

- так, потрібно виховувати;
- ні, має формуватися самостійно;
- обидва варіанти вірні;
- не знаю.

10. Як Ви гадаєте, бібліотека впливає на розвиток патріотизму серед українців?

- так;
- ні;

Інше: _____

11. Які кроки, на Вашу думку, може зробити бібліотека для розвитку цього напрямку?

(можна обрати декілька варіантів):

- урізноманітнити проведення патріотичних заходів, надавати заходам національного колориту, більше розповідати про культуру України, відомих сучасних митців;
- мати відповідної тематики книги, дитячі книги-розмальовки, ігри, фільми;
- проводити більше цікавих, креативних проєктів, програм, конкурсів, акцій, краще їх рекламувати;
- проводити зустрічі молоді з захисниками України різних поколінь;
- розповсюджувати більше інформації про історичну літературу, про книги події на Сході;

- запрошувати на заходи видатних земляків (художників, письменників, поетів, спортсменів, винахідників тощо);
- організувати виїзні заходи для військових разом з волонтерами і молоддю;
- цікаво рекламувати продукцію українських видавництв;
- важко відповісти;

Інше: _____

12. Які форми виховання будуть більш сприятливі у формуванні патріотизму? _____

Вкажіть, будь-ласка, Ваш вік:

до 15 років;

15-20 років;

20-30 років;

30-40 років;

40-50 років;

50-60 років;

за 60 років.

Вкажіть, будь-ласка, Ваш рід зайнятості (професію)? _____

Ваша освіта:

середня;

середня спеціальна;

базова вища;

вища;

інше: _____

Дякуємо за участь!